

COSUN

MAGAZINE

03
2016

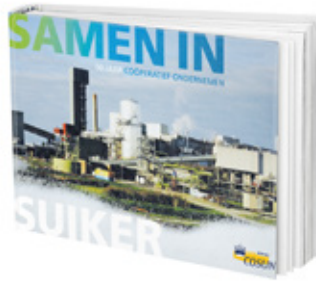

'JE MOET ER EEN FEESTJE
VAN MAKEN'

8

SAMEN IN SUIKER

Ter gelegenheid van het feit dat vijftig jaar geleden Suiker Unie werd opgericht, is een boek geschreven met als titel 'Samen in Suiker'. Alle bedrijven die bieten leveren aan Cosun, krijgen het boek per post toegestuurd.

ZEEUWS INDUSTRIEEL MUSEUM

Overhandiging van de cheque door Albert Markusse (l) aan Frans van de Hemel (r), voorzitter van het museum

Bestuurders en ledenraad van de coöperatie waren op 1 juni te gast in het Zeeuws Industrieel Museum. Het museum is gevestigd in de opslagloods van de voormalige suikerfabriek te Sas van Gent. De collectie van het museum is verrijkt met de bestuurstafel en de bijbehorende stoelen, een boekenkast, diverse foto's en andere spullen uit de oude bestuurskamer van de suikerfabriek. Het bedrijfscultureel erfgoed is aan het museum in bruikleen gegeven en daarmee teruggebracht naar waar het vandaan komt. Namens Cosun overhandigde Albert Markusse een cheque ter waarde van € 1.000 aan de voorzitter van het museum.

CIBE IN NEDERLAND

De jaarlijkse vergadering van CIBE (de Europese organisatie van bietentelers) vond dit jaar plaats in Utrecht. De aanwezigen werden bijgepraat over de actuele ontwikkelingen in de suikermarkt en over de politieke besluitvorming over suiker in Brussel. Een vertegenwoordiger van de Europese Commissie meldde dat de Commissie het voorstel om extra suiker op de markt te brengen voorlopig teruggetrokken had. Voor de Europese bietentelers goed nieuws, omdat een wat krappere markt gunstig is voor de prijzen. Op de tweede dag van de bijeenkomst had Cosun een bezoek aan Zuidelijk Flevoland georganiseerd, met onder andere een bezoek aan het bedrijf van ledenraadslid Henk Meijer. Dit werd door de buitenlandse bezoekers zeer gewaardeerd.

Henk Meijer (l) in gesprek met Franse bietentelers

INDEX

Van de voorzitter	3
Vijftig jaar samen in suiker	4
Uitkeringen in 2016	5
Uitbreiding bietenteelt in 2017	7
'Je moet er een feestje van maken' ..	8
Start nu met Unitip	10
Vlotte ontwikkeling	11
IRS-informatie	12
Kort Nieuws	16

CONTACT

Cosun, redactieadres

Postbus 3411, 4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Suiker Unie centraal agrarische dienst

Postbus 100, 4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst@suikerunie.com
www.cosunleden.nl
Voor adressen agrarische dienst in de regio zie: www.cosunleden.nl

COLOFON

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. voor leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Suiker Unie, IRS en Engel Lameijer

Foto omslag

Huib, Jacco en Marbel de Graaf en hun kinderen, Wieringerwerf

Basisontwerp

Koenders Design

Opmaak en druk

SMG-groep, Hasselt

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2016

VIJFTIG JAAR SUIKER UNIE

Dirk de Lugt
Voorzitter

Op 1 juni is in Sas van Gent de algemene jaarvergadering van Cosun gehouden. Aanleiding voor de keuze van deze locatie was dat in 1899 hier de eerste coöperatieve suikerfabriek is opgericht en dat het dit jaar precies vijftig jaar geleden is dat de vier coöperatieve suikerfabrieken zijn samengegaan onder de naam Suiker Unie. Verderop in dit nummer leest u meer over deze speciale jaarvergadering.

Sensus

In 2016 is het 25 jaar geleden dat de cichoreiteelt en –verwerking in Nederland van start ging. Cichorei werd toen gezien als vierde gewas in de akkerbouw, een alternatief voor de sterk gedaalde graanprijzen in de jaren '90. Inuline heeft een plaats veroverd in de afzetmarkt voor functionele voedingsingrediënten en zoetstoffen. Sensus is uitgegroeid tot een uitstekend presterend bedrijf, met

een trouwe groep telers. Zaterdag 28 mei kwamen zij, samen met teeltbegeleiders, loonwerkers en onderzoekers naar Roosendaal om 25 jaar cichoreiteelt met Sensus te vieren.

Gerard van Tilburg

De vicevoorzitter van de raad van beheer, Gerard van Tilburg, heeft op 1 juni afscheid genomen van Cosun. Gedurende vele jaren heeft Gerard zich onvermoeibaar ingezet voor de coöperatie. Inhoudelijke kennis en een grote betrokkenheid wist hij te koppelen aan het bevorderen van goede onderlinge verhoudingen. Daarvan heeft Cosun al die jaren volop geprofiteerd. Ik ben Gerard nog steeds heel dankbaar voor de wijze waarop hij mij heeft ondersteund na het overlijden van mijn vrouw Marianne, begin 2015, en de maanden daarna.

De ledenraad heeft als opvolger Arwin Bos verkozen, een jonge akkerbouwer uit de Haarlemmermeer. We wensen Arwin veel succes. Biense Visser is teruggetreden als lid van de raad van toezicht. Biense is werkzaam in het internationale bedrijfsleven en heeft zich bijna vijf jaar voor Cosun ingezet als extern lid.

CSV COVAS

Op 6 juni heeft de ledenraad van CSV COVAS met overgrote meerderheid besloten de mogelijkheden van een fusie met Cosun te onderzoeken. Voorop staat dat de leden van CSV COVAS kunnen rekenen op een gelijkwaardige behandeling als de huidige (directe) leden van Cosun. Ondersteuning door de agrarische dienst en korte lijnen met het secretariaat zijn van belang om leden effectief te ondersteunen. Daaraan hoeft niemand te twijfelen. In die zin zal er ook niet veel veranderen, behalve dat de contacten in de toekomst rechtstreeks met Cosun zul-

len zijn. Ik heb het volste vertrouwen in deze voorgenomen integratie.

Hogere toewijziging in 2017

Begin april hebben alle leden bericht gekregen over het omzetten van de huidige rechten op basis van aandelen naar ledenleveringsbewijzen (LLB's). De meesten hadden op basis van hun aandelen minder rechten dan de basisreferentie voor 2017 en daarom is de mogelijkheid geboden om LLB's bij te nemen. Daarvan is volop gebruik gemaakt. De volgende stap is dat u de gelegenheid krijgt 20% extra LLB's te nemen.

De raad van beheer heeft het toewijzingspercentage voor 2017 vastgesteld op 112%. Eerder hebben we aangegeven dit percentage tussen 90 en 110 te willen houden. De verwachting is dat telers scherper zullen inzaaien. Dit betekent dat de toewijzing iets verhoogd moet worden om de gewenste suikerproductie te krijgen. De leveringsplicht blijft echter op 85% van de uitgegeven LLB's en stijgt niet mee met het toewijzingspercentage.

Suikermarkt

Na twee jaar met een tekort aan suiker is de verwachting dat de wereldmarkt weer gaat aantrekken. Weersinvloeden hebben veel impact gehad op de suikerproductie en dat zie je nu terug op de sterk gestegen prijs op de wereldmarkt. Maar ook in Nederland ondervinden we wat het weer kan aanrichten. In delen van ons land doet de overvloedige regenval al het werk in korte tijd teniet. Ik hoop van ganser harte dat de schade niet al te groot blijkt en dat de gewassen van de getroffen telers zich weer goeddeels herstellen. Het geeft nog maar weer eens aan dat we lang niet alles in de hand hebben. Samen met u hoop ik op een optimaal verder groeiseizoen.

VIJFTIG JAAR **SAMEN IN SUIKER**

Woensdag 1 juni vond de jaarvergadering van Cosun plaats op een historische locatie: in Sas van Gent. Op de agenda stonden naast de jaarcijfers van 2015, onder andere verkiezingen, de leveringsvoorwaarden voor 2017, Unitip en de reglementen. Aansluitend aan de vergadering bezocht de ledenraad machinefabriek Vervaet in Biervliet.

Vergaderen in het Industrieel Museum Zeeland

De ledenraad stelde de jaarrekening 2015 vast. De definitieve cijfers weken nauwelijks af van de voorlopige, die in februari gepresenteerd zijn. Financieel directeur Tine van de Werken presenteerde voor de laatste keer de cijfers. Dit vanwege haar vertrek naar een andere onderneming. De omzet en het resultaat van Cosun over het eerste kwartaal van 2016 waren vergelijkbaar met de cijfers van het jaar ervoor. Suiker Unie presenteerde minder, conform de verwachtingen, maar dit werd gecompenseerd door Aviko. Uiteindelijk verwacht Cosun echter in 2016 een lager resultaat dan in 2015.

Bestuurders gezocht

De raad van beheer presenteerde een plan om vacatures in de diverse bestuursorganen van Cosun actiever onder

de aandacht te brengen bij de leden. De ledenraad ondersteunde dit plan en stelde een functieprofiel vast voor de ledenraad. Dit najaar krijgen de leden de gelegenheid te solliciteren op vacatures in de ledenraad, de raad van beheer en de raad van toezicht. Dit naast de procedure, waarbij kandidaten kunnen worden voorgedragen vanuit de bestuursorganen van de coöperatie.

Leveringsvoorwaarden

In de leveringsvoorwaarden van 2017 worden veel aanpassingen doorgevoerd vanwege de aanpassingen in het suikersysteem. Nieuw is de bepaling dat de raad van beheer een boete kan opleggen als er met een vracht bieten stenen worden meegeleverd. Dit beleid was al veel langer van kracht bij CSV COVAS omdat in Zuid-Limburg percelen met veel stenen

voorkomen. Nu geldt dit landelijk. Vanaf 2017 wordt er niet alleen een voorschot op quotumbieten betaald, maar ook op surplusbieten. Voor overschotbieten wordt geen voorschot betaald.

Unitip verplicht

In de kringvergaderingen is aandacht besteed aan het plan om met ingang van 2018 deelname aan Unitip verplicht te stellen. De raad van beheer gaf een toelichting op punten waarover nog vragen gesteld waren door de ledenraad. De ledenraad steunde het voorstel om deelname aan Unitip over twee jaar onderdeel te maken van de leveringsvoorwaarden. In 2016 en 2017 krijgen Unitip-deelnemers een premie van 250 euro.

Reglementen

De ledenraad ging akkoord met de voor-

gestelde wijzigingen in het huishoudelijk reglement en het bietenreglement. Beide reglementen waren al eerder aan de orde geweest in de ledenraad. De wijzigingen worden van kracht in 2017, na afwikkeling van het huidige teeltjaar. Het belangrijkste discussiepunt aangaande het bietenreglement was de bepaling dat de raad van beheer een boete kan opleggen als de vrachtwagens vanaf de laadplek met minder dan 50 ton treingewicht bieten naar de fabriek moeten rijden. Dit speelt met name bij bieten in het buitenland, omdat vrachtwagens daar minder zwaar beladen mogen worden. Het kan echter lokaal ook in Nederland voorkomen. De raad van beheer deed de toezegging het bestaande beleid voort te zetten.

Aanpassing UB-reglement

De raad van beheer presenteerde een voorstel voor aanpassing van het UB-reglement. Nu wordt de hoogte van de uitkering nog bepaald door het resultaat van de coöperatie in de drie voorgaande jaren. De raad van beheer wil dit, met een

overgangperiode, verlengen naar zeven jaar. Dit vermindert de schommeling in de uitkeringen. De ledenraad reageerde positief op dit voorstel.

De ledenraad was wel zeer kritisch ten aanzien van een ander punt in het voorstel. De raad van beheer wil de mogelijkheid hebben om in uitzonderlijke situaties (bijvoorbeeld als de continuïteit van Cosun in gevaar komt door de omvang van de UB-uitkering) te kunnen besluiten geen UB-uitkering te doen. De ledenraad wilde waarborgen dat de raad een dergelijk besluit niet te lichtvaardig zou nemen. Bovendien moet voorkomen worden, dat de leden door een uitstel van de uitkering slechter af zijn. De voorzitter van de raad van beheer zegde toe, dat de raad zal bekijken hoe aan deze wensen tegemoetgekomen kan worden.

Betacal-regeling

Vanuit CSV COVAS en Drenthe werd een voorstel ingediend voor een aanpassing van de Betacal-regeling. Nu geldt dat een lid óf zijn evenredig deel afneemt, óf een bijdrage van € 0,75 per ton bieten

Egbert Vervaeke, ledenraadslid uit Zeeuws-Vlaanderen

betaalt. Het voorstel was de bijdrage te halveren voor een lid dat in het kader van de regeling twee vrachten moet afnemen en er één afneemt. Dit voorstel kreeg echter geen bijval vanuit de andere kringbesturen.

Jan Willem van Roessel

UITKERINGEN IN 2016

De ledenraad heeft op 1 juni de jaarcijfers van 2015 vastgesteld. Op basis van deze cijfers kunnen de uitkeringsbedragen voor de uitkeringsregelingen berekend worden.

De uitkeringsregelingen zijn gebaseerd op het resultaat van de coöperatie in de laatste drie boekjaren. Cosun behaalde in 2015 een veel lager resultaat dan in 2012. Gevolg is dat de uitkeringsbedragen dalen. De definitieve bedragen zijn gelijk aan de voorlopige die gecommuniceerd zijn met de leden die dit jaar in aanmerking komen voor een UB-uitkering.

Gemiddelde winst

Cosun heeft de Uitkeringsregeling Bietenleveringen (UB) en de Bedrijfsbeëindigingsuitkering (BBU). De BBU geldt alleen voor

aandelen die zijn uitgegeven tot en met 1999. Alle rechten op basis van de BBU-regeling worden uiterlijk in 2017 uitgekeerd. Vanaf 2000 geldt de UB-regeling. Die is gebaseerd op de geleverde tonnen standaardsuikerbieten (bieten met 16% suiker). De UB-regeling voorziet in een uitkering bij bedrijfsbeëindiging of na minimaal vijftien jaar leveren. Alle telers die in 2001 lid zijn geworden, hebben daarom dit voorjaar de kans gekregen om een UB-uitkering aan te vragen.

CSM-telers die in 2007 zijn toegetreden, kunnen al na tien jaar (2016) een UB-uitkering ontvangen. Dit geldt ook voor leden die deze rechten hebben overgenomen van oud-CSM-telers.

De basisgegevens voor de berekening zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Boekjaar	Aandelen per 31/12	Verwerkte tonnen biet 16%	Coöperatief resultaat (in mln. euro)
2013	156.303	6.122.256	103,1
2014	155.578	7.149.360	68,2
2015	154.856	5.093.917	30,7
Totaal 2013-15	466.737	18.365.533	202,0

Berekening

BBU: Gemiddelde winst per aandeel:

$202 \text{ mln.} / 466.737 = \text{€ } 432,79$ (was: € 634,49).

UB: Gemiddelde winst per ton biet bij 16%:

$202 \text{ mln.} / 18.365.533 = \text{€ } 11,00$ (was: € 15,28).

UB-uitkering

De UB-uitkering is gebaseerd op de gemiddeld geleverde hoeveelheid standaardbieten (netto bieten omgerekend naar 16% suiker) in de campagnes waarover de uitkering berekend wordt. De gemiddeld geleverde hoeveelheid wordt vermenigvuldigd met een factor die afhangt van het aantal jaren dat er geleverd is en de berekende gemiddelde winst (€ 11,00) per ton standaardsuikerbieten. Na tien jaar leveren is de factor 2,25. Na vijftien jaar is die 3,50.

De UB-uitkering aanvragen na vijftien jaar aaneengesloten leveren is niet verplicht. Voor de oud-CSM-telers geldt hetzelfde. Ze zijn niet verplicht dit jaar, na tien jaar leveren, de uitkering aan te vragen. Doen ze dit niet, dan vervallen hun aanvullende rechten. Ze kunnen dan pas een uitkering aanvragen na vijftien jaar leveren. Ook is er geen garantie meer dat de uitkering uitkomt boven het indertijd extra gestorte bedrag van 500 euro per aandeel.

De UB-regeling komt na uiterlijk dertig jaar tot uitkering. Het lid kan dus kiezen welk moment het hem past de uitkering te ontvangen. Bij uitstel van de uitkering loopt de factor op, maar het uit te keren bedrag kan zowel hoger als lager uitkomen, omdat de uitkering mede gebaseerd wordt op het resultaat van Cosun in de drie voorgaande jaren.

Uitkering op aandelen

De BBU wordt uitbetaald bij bedrijfsbeëindiging of na dertig jaar (dit jaar de aandelen uit 1987).

Ook worden 'oude rechten' in het kader van de BBU uitgekeerd bij het aanvragen van een uitkering op basis van de UB-regeling. In 2017 wordt de regeling afgebouwd. Alle resterende aandelen van voor 2000 worden dan omgewisseld en uitgekeerd.

De uitkeringswaarde van de in boekjaar 2016 ingeleverde aan-

delen wordt berekend aan de hand van de gemiddelde winst per aandeel en de toegekende factor.

De hoogte van de BBU-uitkering wordt bepaald door de gemiddelde winst per aandeel vermenigvuldigd met de factor die afhankelijk is van het boekjaar waarin het aandeel genomen is, plus de nominale waarde van het aandeel (€ 45,40).

De factor is 3,75 voor het jaar 1987 en loopt met 0,25 per jaar af tot 0,75 voor het jaar 1999. De uitkeringswaarde per aandeel komt daardoor voor aandelen uit 1987 uit op € 1668,36. Voor de jongste aandelen met BBU uit 1999 is de uitkeringswaarde € 369,99. Voor de volledige tabel zie www.cosunleden.nl.

Uitbetaling

Leden die hun aandelen hebben ingeleverd of die een UB-uitkering hebben aangevraagd, ontvangen deze in juni. Ook leden die in de loop van 2016 alsnog hun bedrijf beëindigen, kunnen dit jaar nog een uitkering ontvangen. De raad van beheer beoordeelt of er sprake is van bedrijfsbeëindiging.

Om nog voor boekjaar 2016 te kunnen worden geaccepteerd, moet de opzegging van het lidmaatschap schriftelijk gebeuren vóór 1 september. U kunt hiervoor contact opnemen met de agrarische dienst.

Jan Willem van Roessel

Uitkering UB 2016 (op basis gemiddelde levering in tonnen bij 16%) Basisbedrag per ton: € 11,00		
Aantal campagnes geleverd	UB-factor	Uitkeringsbedrag per ton in 2016
1	0,15	€ 1,65
2	0,35	€ 3,85
3	0,55	€ 6,05
4	0,75	€ 8,25
5	1	€ 11,00
6	1,25	€ 13,75
7	1,5	€ 16,50
8	1,75	€ 19,25
9	2	€ 22,00
10	2,25	€ 24,75
11	2,5	€ 27,50
12	2,75	€ 30,25
13	3	€ 33,00
14	3,25	€ 35,75
15	3,5	€ 38,50

UITBREIDING BIETENTEELT IN 2017

In 2017 vervallen de suikerquota. Suiker Unie kan hierdoor meer bietsuiker op de Europese markt afzetten. Daar past een groei van het bietenareaal bij van zo'n 25%. Dit wordt ingevuld door uitbreiding van het aantal LLB's met 20% en een toewijzingspercentage van 112%.

een prijs geldt van 30 euro per ton, bij 17% suiker en 91 WIN.

Bij een nog hogere productie, meer dan 115% van de toewijzing, worden deze bieten als overschotbieten beschouwd waarvoor een lage prijs van 15 euro per ton geldt.

Vaste referentie

Vanaf 2017 hebben telers een hoeveelheid LLB's op naam die afgeleid is van de basisreferentie, zoals die nu bestaat. Belangrijke verandering is dat er vanaf 2017 geen sprake meer is van een voortschrijdend gemiddelde, zoals nu met de basisreferentie. Het aantal LLB's is dan een vast gegeven en wordt niet meer bepaald door de productie van de voorliggende jaren. Het risico op verlies van LLB's door het niet vol produceren van de toewijzing bestaat vanaf volgend jaar dus niet meer. Daartegenover staat wel de leveringsplicht van 85% over het aantal LLB's dat een teler op naam heeft.

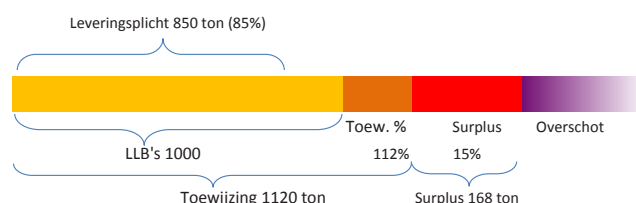
Gert Sikken

Volgend jaar loopt de EU-markt-ordering voor suiker af. Dit betekent onder meer dat de suikerquota komen te vervallen. Daarmee zijn er geen volumebelemmeringen meer om suiker op de EU-markt te verkopen. Bovendien komen ook de exportrestricties te vervallen. Dat geeft ruimte om meer bietsuiker te produceren en te verkopen: in Europa en daarbuiten. In totaal voorziet Suiker Unie een groei in afzet en productie van bietsuiker van 25%. Deze afzetgroei is grotendeels een vervanging van de afzet van geraffineerde ruwe rietsuiker. Deze afzet was in de afgelopen jaren gegroeid tot ca 20% van het productievolume van Suiker Unie.

á 17%). Omgerekend per kg polsuiker is dat ruim 3 cent, een laag bedrag ten opzichte van de marktprijs voor polsuiker. Die bewoog zich dit voorjaar tussen 50 en 60 cent per kg. Naast de uitbreiding van LLB's wordt voor 2017 een toewijzingspercentage van 112% gehanteerd.

Surplus

Cosun blijft het systeem van surplusbieten hanteren. Dat betekent dat Cosun, bovenop de quotumbieten waarover ledentoeslag wordt betaald, een bepaald percentage surplusbieten zal afrekenen. Voor 2017 is dit percentage 15%, waarbij

Voorbeeld van een teler met 1000 LLB's die 1288 ton (bij 17%) levert, zijnde toewijzing en 15% surplusbieten

LLB's

Er is dus ruimte voor een kwart meer bieten. Ten opzichte van het areaal in 2016 (70.800 ha) leidt dat tot een beoogd areaal van 88.000 ha in 2017. De toewijzing 2017 zal dus flink hoger zijn dan die van 2016. Om dit te realiseren wordt ten eerste het aantal LLB's uitgebreid met 20%. Daartoe hebben alle leden in juni het aanbod gehad het aantal LLB's uit te breiden. Deze extra LLB's verstrekt Cosun tegen de reguliere prijs van € 5,50 per LLB (1 ton bieten

HOVEEL EXTRA LLB'S KAN IK KRIJGEN?

Elk lid krijgt de keuze of hij wel of geen extra LLB's wil en of hij 20% of meer dan 20% extra LLB's wil. In dat laatste geval kan hij aangeven hoeveel hij er maximaal extra wil ontvangen. De extra LLB's van de leden die niet willen groeien, worden verdeeld onder de leden die aangeven belangstelling te hebben voor meer dan 20% erbij.

'JE MOET ER EEN FEESTJE VAN MAKEN'

Het akkerbouwbedrijf van Huib en Jacco de Graaf in Wieringerwerf is een publiekstrekker. Onder de naam 'Leven van de Wind' trekt het bedrijf per jaar duizenden consumenten, toeristen en schooljeugd. Het verhaal over de akkerbouw gaat erin als koek. Ook tijdens de Week van de Akkerbouw.

Wie niet beter weet, zou denken dat alles vanzelf gaat bij 'Leven van de wind'. De praktijk is anders. Publiek op het erf betekent drukke tijden en flinke inspanning. Het voorjaar bracht talrijke busladingen met Amerikaanse toeristen naar het bedrijf, erheen gelooft door een Amerikaanse reisorganisatie. Maar liefst 1.900 waren het er. Ze combineerden een bezoek aan de bloeiende bollenvelden van Noord-Holland (het grootste teeltgebied van Nederland) met een rondleiding op een tulpenbedrijf en een akkerbouwbedrijf met een windturbine. "We zijn een topattractie", zegt Jacco's vrouw Marbel met een glimlach. Zij is verantwoordelijk voor de boerderij-bezoekactiviteiten op het bedrijf. Overigens, ook Duitsers, Zweden, Japanners en andere nationaliteiten weten de weg naar de boerderij te vinden. Marbel: "Het leuke is: Amerikanen voelen zich heel vrij.

Ze vragen zonder blikken of blozen wat de molen heeft gekost en wat die opbrengt. Sommigen stellen ook dieper gaande vragen. Of we iets met termijncontracten doen bijvoorbeeld. En of we GMO-gewassen hebben. Maar ik krijg ook vragen over bijvoorbeeld spuitvrije zones. Een enkeling vraagt zelfs naar de pH-waarde. Maar dat zijn uitzonderingen. De meesten weten weinig van de Nederlandse akkerbouw."

Behoeft

'Leven van de wind' voorziet in een behoefte. Sinds Marbel drie jaar geleden met haar bedrijfsactiviteiten is gestart, is het alleen maar meer voor de wind gegaan. Dat is mede te danken aan de talrijke activiteiten en evenementen die ze organiseert en die inkomsten genereren. Zoals het Nederlands kampioenschap stro laden, dat op 28 augustus plaatsvindt. Teams van zeven personen gaan dan met elkaar de strijd aan wie het snelst 120

pakjes stro op een iets te kleine wagen kan laden en bij de finish kan afleveren. Op het eind moet de wagen tot vermaak van het publiek over een balk. Jacco: "Van te voren zie je al aankomen waar het mis gaat met opbouwen." Marbel: "Er doen veel jonge knullen aan mee. En mannen die nog jonge knullen willen zijn." Het zorgt voor leven in de brouwerij.

De Week van...

Al enkele jaren verzorgt het bedrijf ook de officiële opening van de landelijke Week van de Friet. Het evenement wordt georganiseerd door ProFri, de Vereniging Professionele Frituurders. Tijdens deze dag bezoeken zo'n 150 kinderen met hun ouders het bedrijf. Ze mogen er in groepjes aardappelen rooien en patat eten. Marbel: "Het dorp praat er nu nog over. Dat is de kracht van eenvoud en laagdrempeligheid." Jacco: "We waren in die week toevallig ook zelf aardappelen aan het rooien.

Foto links: Drie generaties De Graaf: Anna, Jacco en Huib

Dat maakte het extra bijzonder." Dit najaar is er weer 'frietrooien'.

Tijdens de Week van de Akkerbouw konden schoolklassen er een workshop 'graan malen en pannenkoeken bakken' volgen. Op zaterdag was er 's avonds voor genodigden een boerenaanschuifdiner, geserveerd in het tarweveld. Het diner was georganiseerd in samenwerking met de lokale PKN-kerk. PKN is de afkorting van Protestantse Kerk in Nederland, het samenwerkingsverband van protestantse kerken. Marbel: "De mensen in het dorp zitten op een steenworp afstand van je bedrijf. Maar hoeveel van hen hebben er iets met de akkerbouw en weten wat daar gebeurt? Zo'n open dag is een mooie gelegenheid om hen dat te laten zien. Er moet wel iets te beleven zijn. Zo'n dag moet je aankleden. Er een feestje van maken. Dan komen de mensen vanzelf. De informatie die je over je bedrijf en de akkerbouwsector kwijt wilt, pikken ze dan ook mee."

Windunie

Op 18 juni deed het bedrijf mee met de Open Winddag. Marbel: "Die stond in het teken van windenergie en de techniek. Voor de kinderen hebben we toen een doolhof van kuubskisten en een reuzenstormbaan gemaakt. Ook was er een pop-

Huib, Jacco en Marbel de Graaf en hun kinderen Melle, Anna en Maarten

upcamping. Iedereen mocht in een tentje bij de windturbine slapen om te ervaren hoe dat is." Ook toen was er weer te smullen van akkerbouwproducten.

De familie De Graaf heeft een windmolen van 800 kW. Het is hun derde sinds 1993. Het wordt de laatste aan huis. De volgende komt in een nieuw aan te leggen windturbinepark met 99 molens, waaronder die van 32 boeren die nu nog een molen bij hun boerderij hebben. Jacco is de vicevoorzitter van hun belangenvereniging. De Wieringermeer is zeer geschikt voor de productie van windenergie, vertelt hij. "Het waait hier altijd. Dat is fijn. Alleen als je moet spuiten, is het wat minder", aldus Jacco.

De provincie wil met de aanleg van het park de bouw van windmolens landschapelijk reguleren en tegelijkertijd windenergie verder stimuleren. De gemeente Wieringermeer bijvoorbeeld geeft al sinds 1994 geen vergunningen meer af voor de bouw van losse windmolens.

Jacco en zijn vader Huib zijn lid van Windunie, de coöperatie van agrarische windturbine-eigenaren. Windunie regelt de stroomverkoop. Jacco: "Windunie monitort ook de prestaties van de turbines. Door de gegevens van meerdere molens naast elkaar te leggen kun je in een vroegtijdig stadium afwijkingen signaleren, waardoor de turbine het jaar door beter presteert."

Bouwplan

Jacco en zijn vader hebben in maatschap een pachtbedrijf van 60 hectare. De familie teelt zaauien, winter tarwe, Victoria-frites aardappelen voor Aviko, graszaad en 7,5 hectare suikerbieten (BTS990). De bieten zijn gezaaid op 19 april. "Dit is geen erg gemakkelijke grond", vertelt Huib. "Hij is 20 tot 60 procent afslibbaar. Voor het werk ben je dus afhankelijk van de toestand van de zwaardere grond." De suikeropbrengst schommelt steeds rond de 15 ton. Een deel van het land wordt verhuurd als bloembollenland. "Dat brengt meer op dan graan zaaien. De bloembollen zijn bovendien vroeg van het land, waardoor je nog groenbemester kunt zaaien", vertelt Jacco.

Tot vorig jaar hadden Jacco en Huib ook nog 1,5 hectare buxus in het bouwplan. Jacco: "Dat is 'leuk voor erbij'. Arbeidstechnisch past het goed. Buxus wordt gerooid in februari, maart. Het snoeiwerk gebeurt na het aardappelpoten." Sinds vorig jaar verhuurt de familie ook vergaderruimte. Huib: "Vergaderen in een boerderij is goedkoper dan in een snelwegrestaurant of in een kantorencomplex. En het is veel mooier."

Ton Schönwetter

"We zijn een topattractie"

START NU MET UNITIP

Meer dan de helft van de telers heeft bij de opgave van de leveringswens voor de aanstaande campagne de geografische informatie (kortweg 'GEO') van het bietenperceel vastgelegd. Daarmee is tevens een belangrijke stap gezet om de teelt te registreren in Unitip. Meedoen met Unitip is in 2018 voor iedereen verplicht.

Jarenlange ervaring heeft geleerd dat telers die meedoen met Unitip, betere resultaten behalen met hun bietenteelt. Unitip draagt bij aan het bewuster uitvoeren van teeltmaatregelen. Tips uit het programma en vergelijking met collega-telers helpen daarin mee.

De ledenraad van Cosun heeft er mee ingestemd dat met ingang van 2018 deelname aan Unitip verplicht wordt. Dit gaat Suiker Unie helpen om meer suiker te kunnen verkopen. Om de telers geleidelijk ervaring te laten opdoen, heeft Suiker Unie een stimuleringspremie in het vooruitzicht gesteld voor de jaren 2016 en 2017. Telers die de teeltregistratie in Unitip volledig uitvoeren, krijgen per bedrijf een premie van 250 euro. Dit wordt verrekend in de eindafrekening.

GEO in Unitip

Steeds meer teeltinformatie wordt digitaal vastgelegd op basis van geografische gegevens: de ligging van het bietenperceel. Dit heeft verschillende voordelen. Als over een perceel informatie uit verschillende registraties voorhanden is, is deze eenvoudig te combineren. Zo kunnen bijvoorbeeld de leveringen van een perceel gemakkelijk worden gekoppeld aan de teeltregistratie in Unitip. Dat kan, als bij de opgave van de leveringswens en de ligplaats ook het bietenperceel is vastgelegd. Ook waarnemingen in het veld en aan de bietenhoop

die door de agrarische dienst worden uitgevoerd, worden op GEO vastgelegd. In de toekomst kunnen op basis van GEO meer databronnen worden gebruikt. Alle informatie blijft beschikbaar zodat die gebruikt kan worden bij de volgende bietenteelt op het perceel.

Nu beginnen

Voor wie nog niet met Unitip is begonnen is het advies nu te starten. Meedoen is zo gemakkelijk mogelijk gemaakt. Telers die gebruik maken van een bedrijfsmanagementsysteem (BMS), kunnen hun teeltregistratie vanuit hun BMS naar Unitip verzenden. Registratie kan ook via de gebruiksvriendelijke route van het Cosun-ledenportaal. Een korte instructie is bijgesloten bij het vorige nummer van

Hulp nodig? Kijk op het ledenportaal onder Unitip voor de meest gestelde vragen. Raadpleeg de helpdesk: agrarischediens@suikerunie.com. Of bel tijdens kantooruren: 0165-52 52 70.

Cosun Magazine. De informatie staat ook op het ledenportaal.

Telers die hun percelen bij de Opgave leveringswensen hebben vastgelegd, hoeven dit in Unitip niet opnieuw te doen. Het perceel is dan al vastgelegd. Bij de Opgave leveringswensen zijn ongeveer 6.000 bietenpercelen ingetekend: circa 32.500 hectare.

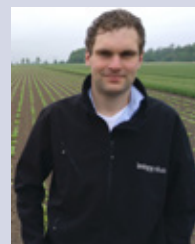
Pieter Brooijmans

MARTIJN LANGEBEEKE (22), AKKERBOUWER BIDDINGHUIZEN

Hoewel de grond niet optimaal was, heeft Martijn besloten 24 maart te zaaien. Er was wat regen voorspeld. Het laatste deel is door de eerste druppels gezaaid met een plastic zak over de GPS apparatuur. "De bieten staan er dit jaar toch goed op."

Optimaliseren

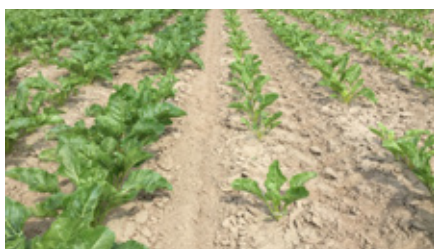
Martijn is via de vergaderingen van Suiker Unie geattendeerd op Unitip. Samen met een collega-teler heeft hij het programma bekeken en is mee gaan doen. Via Unitip wil Martijn zijn teelt verder optimaliseren. "Het suikergehalte is voor mij een aandachtspunt." Het bedrijf werkt al heel lang met het Comwaes-managementspakket van Agrovision. Hierin worden alle gewassen in het bouwplan geregistreerd. Unitip is nu gekoppeld aan Comwaes.

VLOTTE ONTWIKKELING

De meeste bietenpercelen staan er op dit moment prima voor. De gemiddelde uitzaaidatum is elf dagen later dan normaal. Vooral in het noorden is veel later gezaaid.

Met een gemiddelde zaaidatum van 10 april is het bietenzeizoen vertraagd op gang gekomen. Vorig jaar was dit 3 april. Over de laatste vijf jaar is de gemiddelde zaaidatum 30 maart. Het verschil van elf dagen betekent volgens het groeimodel een negatief effect op de opbrengst van circa 400 kg suiker per hectare. Opvallend is het grote verschil tussen het noorden en zuidwesten. In Zuidwest-Nederland is de gemiddelde zaaidatum enkele dagen later dan in voorgaande jaren, in het noordoosten is dat twee weken. Dat heeft ook invloed op de opbrengstverwachting per regio. Op dit moment verwacht de agrarische dienst een gemiddelde opbrengst van 13,7 ton suiker per hectare. De eerste officiële prognose voor de suikeropbrengst wordt gemaakt als het groeipunt is bereikt. De verwachting is dat dit ergens rond de langste dag van het jaar zal zijn.

Verskil in ontwikkeling tussen zaai op 4 april (l) en 21 april zaai (r)

Veel slakken

De meeste percelen staan er op dit moment goed voor. Het plantenaantal is gemiddeld ruim 83.000. De overzaai is beperkt gebleven tot bijna 300 hectare. Opvallend is, dat dit jaar slakkenvraat bij 70 hectare aanleiding was voor overzaaien. In combinatie met de vochtige omstandigheden tijdens de opkomst kunnen slakken bij jonge planten behoorlijk wat schade veroorzaken. Het toenemend gebruik van groenbemesters en de niet-kerende grondbewerking spelen een rol bij de groeiende slakkenschade.

Onkruid

De onkruidbestrijding heeft te maken gehad met flinke hindernissen. Door pe-

riodes met veel wind en neerslag moest het spuitschema opgeschoven worden. De onkruidbestrijdingsmiddelen werkten goed (soms te goed).

Pieter Brooijmans

DIGITALE COMMUNICATIE

Vanaf 2017 wordt de digitale informatievoorziening over bietenzaken de standaard. Telers die vanaf 2017 informatie op papier willen ontvangen, gaan een bijdrage betalen van 50 euro per jaar. Inmiddels raadpleegt ruim 95% van de telers het Cosun-ledenportaal voor allerlei doeleinden.

Leveringswensen

Steeds meer telers gebruiken het ledenportaal niet alleen voor informatievoorziening, maar ook om zaken te regelen als bietenzaad bestellen of de opgave van de leveringswensen. Ruim 80% van de telers die hun leveringswens kenbaar hebben gemaakt, deed dit via het ledenportaal.

Gebied	Gemiddelde zaaidatum 2016
Zeeuws-Vlaanderen	28 maart
Zeeuwse Eilanden	2 april
West-Brabant	31 maart
Holland	6 april
Flevoland	11 april
Noordoostpolder	19 april
Noordelijke klei	17 april
Noordelijke zand	17 april
Noordelijke dal/veen	14 april
Gelderland	9 april
Oost-Brabant	11 april
Limburg	12 april
Nederland	10 april

LIGPLAATS VRAAGT EXTRA AANDACHT

Het is de uitdaging om de bieten in zo kort mogelijke tijd en op een veilige wijze naar de fabriek te vervoeren. Bietenlogistiek is een grote kostenpost. Een goed bereikbare ligplaats is dan ook een voorwaarde voor een efficiënte verlading.

Niet wachten

De agrarische dienst heeft in het afgelopen jaar alle bietenligplaatsen beoordeeld. Voor bijna zevenhonderd ligplaatsen geldt dat verbetering nodig is. De telers zijn hierover onlangs per brief geïnformeerd. Het is van belang tijdig maatregelen te nemen en niet te wachten tot het najaar. Voor vragen kan de bietenteler terecht bij zijn contactpersoon van de agrarische dienst.

ALS HET PERCEEL NIET REGELMATIG EN EGAAL GROEN IS, WAT IS ER DAN AAN DE HAND?

Een regelmatig en egaal groen bietengewas levert de hoogste suikeropbrengst op. Tal van oorzaken zorgen voor een verlaging van de potentiële suikeropbrengst. Daarbij zijn er opzichtige of soms subtiele signalen te zien. Tijdige herkenning van signalen die het bietengewas afgeeft is belangrijk voor het teeltresultaat in dit seizoen, maar ook in de toekomst. In dit artikel staan een aantal mogelijke oorzaken waarvan de herkenning van groot belang is voor de opbrengst en hun oplossingen.

Op veel bietenpercelen komen meerdere zaken gelijktijdig voor en vaak is de kleur geel van het bietenloof onderdeel van de symptomen. Een brede blik is van belang om alle signalen op te pikken om zo te kunnen werken aan het benaderen van de hoogst mogelijke suikeropbrengst.

Nutriëntengebrek

Het niet halen van de hoogst mogelijke opbrengst wordt vaak geweten aan een tekort aan voedingsstoffen voor de bieten. Echter, wanneer een biet gebrek

heeft aan een bepaald nutriënt, dan is dat aan de symptomen van het blad te zien. Dit is vaak met (geel)verkleuring van het blad. De meest voorkomende gebreksverschijnselen die opbrengst kosten zijn mangaan- (Mn), magnesium- (Mg), borium- (B) en kalium- (K) gebrek. Vooral magnesiumgebrek kan ook optreden door een verstoorde opname, bijvoorbeeld bij een slecht wortelstelsel door aantasting van bietencystealtjes of bij een slechte bodemstructuur. Alle gebreksverschijnselen zijn te bestrijden door het spuiten van bladmeststoffen zodra de eerste verschijnselen optreden.

Bij boriumgebrek is dit het eerste zwarte hartblaadje (foto 1), op dat moment is de schade nog te beperken.

Geelverkleuring

Veel symptomen aan de bieten uiten zich in diverse tinten geel. Dit kan veroorzaakt worden door het al genoemde nutriëntengebrek, maar ook door een slechte bodemstructuur (foto 2), vergelingsvirus, rhizomanie, verticillium en eventueel een combinatie hiervan met bietencystealtjes of een lage pH. In het teeltseizoen is hier niets meer aan te doen. Echter, de signalen moeten wel opgepikt worden om problemen in de volgende bietenteelt op dit perceel te voorkomen.

Bladvlekken en -gaten

Naast gebreksymptomen en geelverkleuring kunnen op het bietenblad veel verschillende andere symptomen zichtbaar zijn. Als eerste kunnen de larven van de bietenvlieg vraatgangen (foto 3) maken

Foto 1. De eerste verschijnselen van boriumgebrek zijn zwarte hartblaadjes. Op dat moment is er verder aan de rest van de bladeren nog niets te zien. Met een bespuiting met bladmeststoffen bij de eerste symptomen van boriumgebrek is de schade te beperken.

Foto 2. Geelverkleuring als gevolg van een slechte bodemstructuur in combinatie met veel regen.

en in beschadigde puntjes op het blad de bacterie *Pseudomonas* zich ontwikkelen. Rupsen zorgen voor gaten in het blad. De gaten van deze venstervraat nemen toe naarmate de rups groter wordt. Later in het seizoen kunnen bladschimmels optreden. Meer informatie hierover is terug te vinden verderop in deze IRS informatie.

Wortelrot

In het veld valt wortelrot veel minder snel op. Het loof blijft heel lang groen. Op het moment dat er vergeling of verwelking optreedt, is de wortel al grotendeels of helemaal rot. Het eerste signaal is de verkleuring van de oudste bladeren. Wortelrot kan verschillende oorzaken hebben zoals rhizoctonia, aphanomyces, phoma of stengelaaltjes. Allen kunnen met specifieke teeltmaatregelen worden beheerst, echter wel in bouwplanverband. In het groeiseizoen zelf is er niets aan te doen.

Slecht groeiende plekken

Dat plekken variërend in grootte op een perceel achterblijven in groei, kan verschillende oorzaken hebben. Wat vaak

voorkomt zijn het geel en wit bietencysteeltje, vrijlevende wortelaaltjes (trichodoridae), wortelknobbel- en wortel-lesieaaltjes in hoge dichtheden, een lage pH of een slechte bodemstructuur. Vaak verergeren een lage pH en een slechte bodemstructuur de mate van aantasting van diverse ziekten en plagen. Bij deze oorzaken geeft het wortelstelsel van de

biet al vaak een signaal van de oorzaak af. Spit hem hiervoor uit met een schop en klop voorzichtig de grond van de wortels en bekijk de wortels goed, eventueel met een loep.

Pleksgewijs slecht groeiende bieten hebben ook een effect op de onkruidonderdrukking. In de slecht groeiende plekken is het bietengewas minder concurrerend en zal onkruid later in het seizoen meer kans krijgen zich te ontwikkelen (restveronkruiding).

Diagnose

Voor het vaststellen van de oorzaak van de symptomen beschikt het IRS over een laboratorium. Via uw teeltadviseur kan er altijd een monster worden ingestuurd voor onderzoek. Een handig hulpmiddel voor in het veld is de applicatie/App 'ziekten en plagen' (www.irs.nl).

Als u weet wat de symptomen veroorzaakt, dan is er in de teelthandleiding (www.irs.nl/alle/teelthandleiding) uitgebreid advies te vinden over mogelijke maatregelen en beheersing.

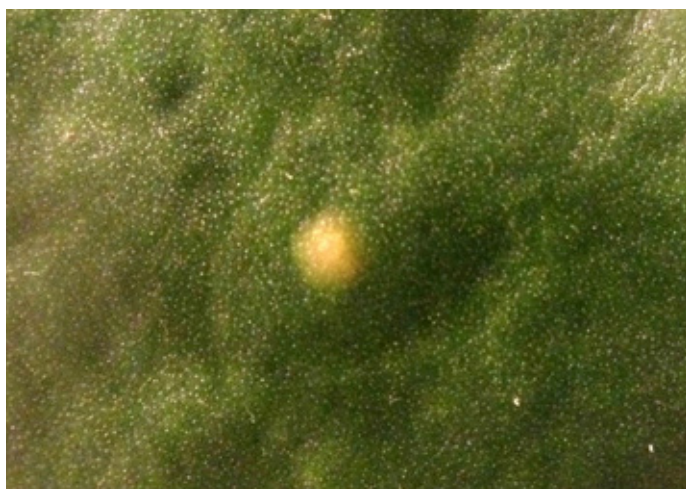
Bram Hanse
Peter Wiltig

Foto 3. Aantasting door de larve van de bietenvlieg.

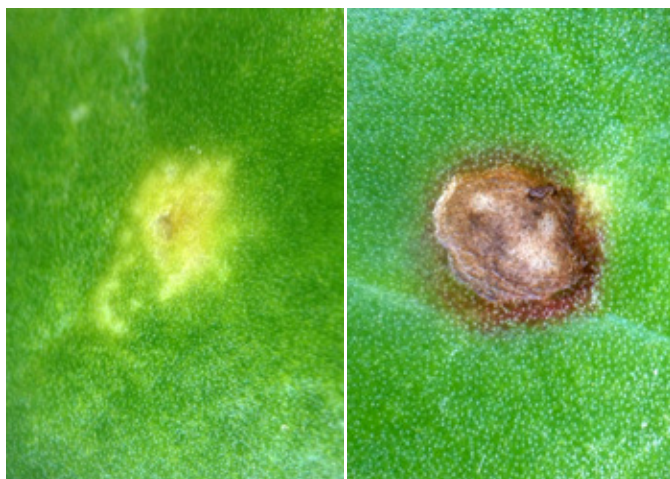
KLEINE BLADVLEKJES KUNNEN GROTE GEVOLGEN HEBBEN

Vijf bladschimmels kunnen in suikerbieten veel schade veroorzaken. Dit kan bij stemphylium en cercospora leiden tot meer dan 40% opbrengstderving. De mate van schade is afhankelijk van het tijdstip van infectie en de mate van aantasting. Opbrengstderving voorkomen is de insteek van de bladschimmelbestrijding.

Links een geel vlekje veroorzaakt door een beschadiging aan de achterzijde van het blad (rechts).

Welk fungicide u het beste kunt kiezen, hangt af van de bladschimmel die uw gewas aantast (roest, meeldauw, ramularia, cercospora of stemphylium). Goede en tijdige herkenning ervan voorkomt onnodige bespuitingen en zorgt voor een effectieve bestrijding. Dat wil zeggen: het juiste tijdstip en het juiste middel.

Links een geel vlekje veroorzaakt door stemphylium. Dit vlekje wordt later bruin zoals het rechter vlekje. Ook dit is een vlekje stemphylium (met veel sporen). Verwar het niet met pseudomonas!

Schade

Hoe groot de schade door een bladschimmel uiteindelijk is, is afhankelijk van de mate van aantasting en het moment waarop deze begint. Hoe meer aantasting en hoe vroeger in het seizoen, des te groter de schade, zeker bij een laat rooitijdstip.

Bladschimmel-waarschuwingsdienst

Ook dit seizoen is de bladschimmelwaarschuwingsdienst weer actief. Deze waarschuwingsdienst van IRS, buitendienstmedewerkers en adviseurs van Suiker Unie, gewasbeschermingsmiddelenhandel en adviesorganisaties, geeft een waarschuwing zodra bladschimmels in een bepaalde regio op 2 percelen zijn gevonden. Het betreft een waarschuwing om de percelen te gaan controleren of er een bestrijding nodig is. De eerste bladschimmelvlekjes op uw eigen perceel zijn de aanleiding voor een bespuiting met fungiciden op dat perceel.

Daarnaast is het weer een bepalende factor. Elke bladschimmel kent zijn eigen optimale infectie-omstandigheden. Als het (micro)klimaat in het gewas hieraan voldoet, dan kan de bladschimmel snel ontwikkelen en een epidemie in het gewas veroorzaken. Hoe korter de rotatie met waardplanten van de betreffende bladschimmel, hoe hoger de druk van deze schimmel. Bij een hogere druk ontstaan tegelijkertijd meer infecties in het perceel en zal dus sneller het eerste vlekje gevonden worden. De gevoeligheid van het gekozen bietenras voor bladschimmels is ondergeschikt aan de hierboven genoemde factoren.

Een vlekje veroorzaakt door *pseudomonas*, gemakkelijk te verwarren met *cercospora* en de latere (bruine) vlekken van *stemphylium*.

Niet elk vlekje een bladschimmel

De details van de vlekjes zijn belangrijk voor het herkennen van de bladschimmels. Zo kan *pseudomonas*, waar geen bestrijding tegen nodig is, worden onderscheiden van *cercospora*. Een geel vlekje kan bijvoorbeeld worden veroorzaakt door een beschadiging aan de achterkant van het blad, een insectenprik (bijvoorbeeld zwarte bonenluis) of een infectie door *stemphylium*. In dit

Naam voor stemphylium uit suikerbieten: *Stemphylium beticola*

Het Centraalbureau voor Schimmelcultures (CBS), een onderzoeksinstituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), in Utrecht analyseerde in totaal 356 *stemphylium*-isolaten. Achttien hiervan zijn door het IRS uit de gele vlekjes op suikerbietenblad geïsoleerd, de rest is afkomstig uit de collectie van CBS-KNAW. Op basis van de genetische informatie zijn de isolaten ingedeeld. De isolaten van suikerbiet vormen (samen met 7 isolaten uit de CBS-KNAW collectie) een uniek cluster. Voor deze nieuwe soort is de naam *Stemphylium beticola* voorgesteld.

voorbeeld is het alleen voor deze laatste nodig om een fungicidenbespuiting uit te voeren. Uitgebreide informatie over alle bladschimmels is te vinden op www.irs.nl/bladschimmel.

Schadedrempel

Alle bladschimmels hebben dezelfde schadedrempel. Om schade te voorkomen moet bij de eerste aantasting, de eerste vlekjes in het bietenperceel, een bespuiting met het juiste fungicide worden uitgevoerd. Deze schadedrempel is rasonafhankelijk. Een vervolgbespuiting is alleen nodig op het moment dat nieuwe aantasting door bladschimmels wordt waargenomen.

Bram Hanse

BIETENTEELTINFO OP MAAT

Met de gratis IRS-nieuwsbrief krijgt de geabonneerde bij actuele berichten en veranderingen op de website automatisch een bericht in zijn of haar mailbox. Zo blijft men gemakkelijk op de hoogte van belangrijke vakberichten voor de bietenteelt.

Als men vragen over de bietenteelt heeft, kan men via www.irs.nl, met onder andere een actuele Teelthandleiding, het antwoord vinden. Vindt men het ant-

woord niet, dan kan men via 'contact' gericht een vraag aan ons stellen. Ontvangt u de gratis IRS-nieuwsbrief nog niet? Abonneren kan via: www.irs.nl/nieuwsbrief. Men kan deze zo instellen dat u alleen berichten krijgt van geselecteerde interesse-/vakgebieden.

Hiernaast een voorbeeld IRS-nieuwsbrief van 4 mei. Als u de interessegebieden bemesting, onkruidbeheersing, rassen&zaad, zaaien en ziekten-en-plagen had aangevinkt, hebt u hiernaast staande berichten in de IRS-nieuwsbrief ontvangen.

VRAAG EN ANTWOORD

HOE HOU IK MIJN BIETENGEWAS GEZOND?

Nu de meeste percelen gesloten zijn, is de kans op bladschimmelaantasting reëel. Om het blad gezond te houden tot de oogst is het van belang om wekelijks uw percelen te controleren op bladschimmels. Spuit met het juiste middel bij ontdekking van de eerste schimmelvlekjes en begin twee weken na de bespuiting het perceel te controleren op aanwezigheid en/of uitbreiding van nieuwe vlekjes. Voer zo nodig wederom een bespuiting uit. Houd de bladschimmelwaarschuwingsdienst in de gaten en/of kijk op www.irs.nl naar de bladschimmelpagina.

Beginaantasting van Stemphylium

KORT NIEUWS

BESTUURSVKIEZINGEN

Op 1 juni zijn Ben van Doesburgh en Johan Klompe herkozen in de raad van beheer en Wim Blijdorp en Johan van Driel in de raad van toezicht.

Gerard van Tilburg

Afscheid

Vicevoorzitter Gerard van Tilburg nam na veertien jaar afscheid van de raad van beheer. Vanuit de raad en de ledenraad werd hij hartelijk bedankt voor zijn inspanningen voor de coöperatie. Gerard benadrukte in zijn afscheidsrede dat het van groot belang is dat de belangen van de leden gewaarborgd blijven in de coöperatie. De zeggenschap van de leden via de ledenraad is essentieel. Gerard heeft zich altijd sterk gemaakt voor behoud van het traditionele bestuursmodel waarbij het bestuur in handen is van leden. Tot slot herinnerde hij de leden aan het motto uit 2005: Houd suiker in Nederland!

Arwin Bos

Nieuw gekozen

Arwin Bos werd gekozen als lid van de raad van beheer. Arwin (32) woont in de Haarlemmermeer waar hij vier jaar samen met zijn ouders boert op twee locaties. Daarvoor was hij advocaat. Arwin is getrouwd en heeft een dochter van één. Hij heeft een bouwplan met 50% maaigewassen en suikerbieten, bijzondere aardappellassen en fritesaardappelen voor lokale afnemers. Bos is verder actief in het CDA en in LTO-Noord.

DIRK DE LUGT VOORZITTER NCR

Tijdens de algemene ledenvergadering van de NCR op 3 juni is Cosun-voorzitter Dirk de Lugt benoemd tot voorzitter van de Nationale Coöperatieve Raad. Hij was voorgedragen door het NCR-bestuur. Dirk is sinds 2014 lid van het bestuur van de NCR. Hij volgt als voorzitter Bernard Oosterom op die vanwege zijn aftreden als voorzitter van de raad van commissarissen van FloraHolland is teruggetreden als bestuurder van de NCR.

Dirk de Lugt (l) en scheidend voorzitter Bernard Oosterom